ఓమ్.

సదుపదేశకథలు

మొదటి భాగము

కవికుమార,
మహావాది వేంకటరత్న విరచితము.

ప్రకాశకులు:
శ్రీ లక్ష్మీ స్టోర్సు, తెనాలి.

లలిత ముద్రాక్షరశాలయందు, ముద్రింపఁబడెను.

1930.

 [Price Rs. 0-3-0.

ఓమ్.

సదుపదేశకథలు

మొదటి భాగము

కవికుమార,

మహావాది వేంకటరత్న విరచితము.

ప్రకాశకులు:

శ్రీ లక్ష్మీస్టోర్సు: తెనాలి.

1930.

(Price Rs. 0-3-0.

తెనాలి
లలిత ముద్రాక్షరశాలయందు,
ముద్రింపఁబడియె.

ప్రథమ ముద్రణము.

తొలిపలుకు

ఉపాధ్యాయులారా!

ఈసదుపదేశకథలు, బాలురకుఁ జక్కఁగాఁ దెలియునట్టి సులభశైలిని నాలుగు భాగములుగా రచియింపఁ బడినవి. ఈసదుపదేశము లన్నియుఁ గథామూలకములు. ఉపదేశములు గథామూలములగుచో బాలురకుఁ బఠనీయములు, బోధనీయములు. ఇది యుపాధ్యాయ సంఘమునకు విదితము. ఇందు వివిధములగు కథలుగలవు. కొన్ని పౌరాణికములు. కొన్ని కల్పితములు. కొన్ని చరిత్రాత్మకములు. కొన్ని యెడల నొక భాగమునఁ దెలుపంబడిన కథలే వేఱొక భాగమునఁ దెలుపఁబడినవి. ఇందుకుఁ గథావిపులీకరణమే మూలకారణమని యెఱుంగునది. మఱియు నిట్టి కథామూలకంబులగు నుపవాచకంబు లెన్నియేనియు బాలురకొఱకిదివఱకే పుట్టియున్నవి. ఇట్లు పుట్టుటకు వ్యక్తుల యభిరుచులే ప్రధానకారణములు. అయిన నొకదాని యుత్కృష్టత యింకొకదానికిరాదు. ఉత్కృష్టతనుబట్టియే ప్రాశస్త్యము గలుగుచుండును. కావున నీసదుపదేశకథల గుఱించి ప్రత్యేకముగాఁ జెప్ప టనవసరము. బోధకులే వీని ప్రాశస్త్యమును నిర్ణయింతురుగాక!

విషయసూచిక

సదుపదేశకథలు

(మొదటి భాగము)

1 కృష్ణుఁడు.

విద్య నేర్చినవాఁడు అన్నిచోట్లఁ బూజింపఁబడును.

"ఆ॥ విద్యలేనివాఁడు విద్యాధికులచెంత
నుండినంతఁ బండితుండుగాడు
కొలని హంసలకడఁ గొక్కెరయున్నట్లు
విశ్వదాభిరామ వినరవేమ."

పూర్వము వసుదేవుఁడను యాదవ ముఖ్యునకు బలరామ కృష్ణులను నిద్దఱు కొడుకులుండిరి. వీరిరువురును బాల్యము నుండియు శౌర్యము గలవారై యుండిరి.

తమ చిన్న తనమునందే వీరు దుర్మార్గులయిన రాక్షసుల బెక్కుమందిని వధించిరి. వీరికొక మేనమామ యుండెను. అతనిపేరు కంసుఁడు. వాడు మిక్కిలి క్రూరాత్ముఁడు. ఎప్పుడును దుష్కార్యములనే సేయుచుండును. సజ్జనుల బాధించుచుండును. కృష్ణుఁడు జన్మించిన నాటనుండియు నాతని మూలమునఁ దనకు హాని సంభవించునని యాతఁడా కృష్ణుని జంపుటకనేక యత్నములు సేయుచుండెను. అప్పుడు బలరామకృష్ణులు వ్రేపల్లె నుండి మధురాపురమునకుఁ బోయి మేనమామ యని యైనఁ దలంపకుండ నా కంసునిఁ జంపి యాతనిచే బంధింపఁబడి యున్న తమతల్లిదండ్రుల చెఱఁబాపిరి.

కేవలము బాలురైన బలరామకృష్ణులు కంసునిఁ జంపిన యంతనే వారికీర్తి నాల్గు దిక్కుల వ్యాప్తమయ్యెను. అనేకమంది పెద్దలును, మునీశ్వరులును, వారి యొద్దకు వచ్చుచుఁ బోవుచుండిరి. అప్పటికి బలరామకృష్ణులేమియుఁ జదువుకొని యుండలేదు. ఎవ్వరైనఁ బెద్దలు వారి చదువుంగూర్చి యడిగినప్పు డేమియు బదులు చెప్పఁజాలక యూరకొనుచుండిరి. అప్పుడు బలరామకృష్ణులు ఎంత శౌర్యము గలవారయినను విద్యలేకున్నఁ బూజింపఁబడరనియు విద్యయున్నవాఁడు సభలలో బూజింపఁ బడుననియు నందుచే విద్య నేర్చుకొనుట మంచిదనియుఁ దలంచి కాశీ

నగరమునకుఁ బోయిరి. అచ్చట సాందీపుఁ డను నొక బ్రాహ్మణుండెను. ఆతఁడు సమస్తశాస్త్రములు సంపూర్తిగఁ జదినవాడు. బలరామ కృష్ణులాతనికి శిష్యులై విద్య లన్నియుఁ బూర్తిగా నేర్చుకొని గృహము నకు వచ్చిరి. నాటినుండియు వారు కేవ లము గొప్ప వీరులని పేరుపొందుటయె గాక సమస్తవిద్యల నెఱింగిన మహాత్ములని కూడ పేరుపొంది యందఱిచేతను సన్ను తింపఁ బడుచుండిరి.

2 శిబిచక్రవర్తి.

శరణన్న వానిని గాపాడవలయును.

ఆశ్రితులను గాపాడుట మానవునకు ఉండవలసిన ధర్మగుణములలో ముఖ్యమైనది. పూర్వము శిబి యను నొక రాజుండెను. ఆతఁడు సత్యసంధుఁడు ధర్మమూర్తి. తన్ను ఆశ్రయించిన వారి నెప్పుడును విడచువాఁడు గాడు. ఆశ్రితులను రక్షించుటయే యాతనికి భూషణమై యుండెను. దానము సేయు వారిలో అంతటివాఁడు లేడని ఆ కాలమున నాతఁడు గొప్పకీర్తిఁ బొందియుండెను. ఇట్లుండ నొక సమయమున నింద్రుఁడును, అగ్నిదేవుఁడును, ఆతని గుణము బరీ

క్షింపదలంచి, ఒకఁడు డేగయై, యిం
కొకఁడు పావురమై బయలుదేరిరి. డేగ
వలన భయమునందిన చందమున పావు
రము కడురయమునఁ బరుగిడుచు శిబిం
జేరి శరణుఁ బొందెను. పావురమును
దరుముకొనుచు వచ్చిన యా డేగ శిబి
చక్రవర్తిని జూచి "రాజేంద్రా! నీవు
సమస్త ధర్మముల నెఱింగిన వాఁడవు.
నేను ఆకలిబాధచే ఈ పావురమువెంటఁ
దగిలితిని. దీనికి నీవు భంగము సేయుట
తగదు. డేగలకు పావురము లాహారము
గాఁదగినవి. నా కుటుంబము దీని నాహార
ముగాఁ గొనకున్నచో జీవింపదు. నీ వీ
పావురమును రక్షింపఁ గోరితివి. నీవు
దీనిని రక్షించుటయే ముఖ్యమని తలంచి

తివి గాని, దీని వలన నెన్ని ప్రాణులను హింసబెట్టిన వాఁడ వగుదువో యాలో చింప వైతివి" అని పలికెను. శిబి యా డేగం జూచి ఓ డేగా! నీ వాక్యములు నిజమే. కాని యీ కపోతము ప్రాణ భయమున నన్నాశ్రయించినది. శరణన్న వారిని రక్షించు బిరుదము గల నేను దీనిని విడచుట ధర్మము కాదు. నీవు పక్షివయినను ధర్మమునే పలుకు చుంటివి. ఇంతకు నీ యాకలి బాధకుఁ గదా దీనిం జంపఁ దలంచితివి? అరణ్యమున నున్న యనేక జంతువుల మాంసము నీకు లభించును. దానిం గొని నీ యాకలిఁదీర్చు కొనుము. దీని తెఱువునకుఁ బోవల"దని నుడివెను.

అందులకా వదాన్యుని గాంచి డేగ యిట్లనెను. "రాజా! నేను ముఖ్యముగా భుజింపవలసినది యీపావురముమాంసమే. నీకు దీనిం గాపాడు బుద్ధియున్నచో దీని యెత్తుమాంసము నీశరీరమునుండి కోసి యిమ్ము". డేగ మాటలకు శిబి సమ్మతించి తన శరీరమున వివిధాంగముల మాంసమును గోసి త్రాసునందొక ప్రక్కనుంచెను. రెండవప్రక్కఁగపోతముండెను. కపోతమే యెక్కువ బరువుగ నుండెను. మరలఁ దన శరీరము నుండి కొంత మాంసముగోసి త్రాసునందుంచెను ఎంత మాంసము వేసినను గపోతముతో సరి తూగుటలేదు. ఇందులకు శిబి యద్భుతమునంది నెత్తురు గారుచున్న శరీర

ముతో తానే త్రాసునందుఁ గూర్చుండెను. అంతట డేగయుఁ బావురమును ఆరూపములువిడిచి నిజరూపములతో శిబి యెదుట నిలిచి "రాజా! మేమిందాగ్నులము. నీ చిత్తమును బరీక్షించుటకై యిట్టి వేషముల బూనినారము. నీసాహసమునకును వదాన్యతకును మిగుల మెచ్చితిమి. నీకీర్తి యాచంద్రతారకముగ నుండుఁగాక" యని పలికి యనేక వరములిచ్చి చనిరి. శిబియు బూర్వపు దేహమునుబొంది సుఖముగా నుండెను.

3 లిఖితుఁడు.

దొంగతనము సేయరాదు.

తే॥ కల్లుద్రావుట గురుపత్ని గవయుటయును
విప్రుఁజంపుట బ్రహ్మస్వ విషయమైన
ముచ్చిలుటయును నివిగల క్రూరజనులఁ
బ్రీతిఁ బొందుటయును మహా పాతకములు."

బాహుదా నదీతీరమున ఆశ్రమము గల్పించుకొని శంఖుఁడు లిఖితుఁడు అను నన్నదమ్ములు నివాసము సేయుచుండిరి. సమస్త శాస్త్రములను జదివినవారు· భగవంతుని సేవించుచు సుఖముగాఁ గాలము గడపుచుండిరి. ఇట్లుండ శంఖుఁడు ఆశ్రమమున లేని సమయమున లిఖితుఁడు సమీపమున నున్న యొక వనమునకుఁబోయి యందలి పండ్లను గోసికొని తినెను. శంఖుఁడు ఆశ్రమమునకువచ్చి "నీవుతిన్న

ఫలములెక్కడి” వని యడిగెను. లిఖితుఁడు సత్యమును చెప్పెను. అప్పుడు శంఖుఁడు తమ్మునిఁజూచి యిట్లుపలికెను: “ఆవనమున కధికారి రాజైయుండెను. నీవాతనియాజ్ఞగైకొనకుండ, వనమునందుఁ బండ్లుగోసి తింటివి. ఇయ్యది దొంగతనమనఁబడును. దీనివలనఁ బాపము గూడ సంభవించును. కావున నీవు కడు శీఘ్రముగా రాజుకడకుఁబోయి, నీనేరమును జెప్పుకొని దండించుమని వేడుము.”

అగ్రజుని మాటలకు సమ్మతించి లిఖితుఁడు కడు రయమున రాజుకడకుఁ బోయెను. రాజు లిఖితునిఁజూచి పీఠముపైనుండిలేచి నమస్కరించి వినయముతో

నిట్లనెను. "బ్రాహ్మణోత్తమా! మీరువచ్చుట చేత నేను కృతార్థుఁడ నయితిని. నామందిరము పావనంబయ్యెను. మీతపముబాగుగ సాగుచున్నదా? మృగబాధ యేమియు లేదుగదా? నావలన మీకేమి కావలయు? సెలవిండు చేసెద." ఆమాటలకు లిఖితుఁ డిట్లుచెప్పెను. "రాజా! నేను నీయనుమతిఁ బొందకుండ వనంబునఁ బండ్లను గోసికొని తింటిని. కావునఁ దస్కరులను శిక్షించు విధమున నన్ను శిక్షించి, పాపము లేకుండఁ జేయుము. రాజుచే దండింపఁబడిన వారిని యముఁడు దండింపఁడని పెద్దలు చెప్పుదురు. నన్ను దండించినందువలన నీకుఁ బాపముంటదు"

లిఖితుని పలుకులకు రాజు విస్మయ మును విచారమును బొంది "మహాను భావా! నేనట్టి కార్యమును చేయఁజాల" నని యనేక విధముల బ్రతిమాలి చెప్పెను. కాని లిఖితుఁడు వినలేదు. అంతట రాజేం ద్రుఁడు లిఖితుని కరముల ఖండించెను. పిమ్మట లిఖితుఁడు రాజు నాశీర్వదించి నిజా శ్రమమునకు వచ్చి ఖండింపఁబడిన చేతుల నగ్రజునకుఁ జూపెను. లిఖితుఁడు తమ్ముని విలోకించి "ఇక నీవు బాహుదానదియందు స్నానము సేయుము. కల్లుద్రావుటయును గురుపత్నిని గూడుటయును, దొంగిలించు టయు, బ్రాహ్మణునిఁ జంపుటయు, పాత కములని చెప్పుదురు. ఈపాతకములలో నెవ్వఁడేది యొనర్చినను దండనమున

కర్హుఁడే. రాజుచేదండింపఁబడినవారు పాత
కములఁ బాయుదురు." అని పలికెను.
అన్న యానతి ననుసరించి లిఖితుఁడు నది
యందు స్నానము చేసిన యంతనే,
ఖండింపఁ బడినహస్తము లెప్పటివలె
వచ్చెను. లిఖితుఁ డందుల కద్భుతమందు
చుండ శంఖుఁడు "తమ్ముడా! దీనికి నీ
వచ్చెరువునొందఁబనిలేదు. ఇందులకుఁబర
మేశ్వరుని దయవలనఁ గలిగిన నాతపో
మహిమయే యని యెఱుంగుము. నీవింక
శుచివైతివి. నిన్ను శిక్షించిన నృపాలుఁ
డును ధన్యుఁడయ్యె నని పలికెను.

4 యాదవులు.

మద్యపానము పనికిరాదు.

మధుపానము మానవుని మతిపోఁగొట్టి యెట్టి కార్యమునయినఁ జేయించును. అయ్యది మానవుని గౌరవ మంతయు నశింపఁజేయును. పూర్వము ద్వారకాపురములో నొకచోట సాంబుఁడు మొదలగు యాదవ కుమారులు బంతియాడు కొనుచుండిరి. ఆసమయమునఁ గృష్ణునిఁ జూచుటకుఁ గొందఱు మునీంద్రు లామార్గమునఁ బోవుచుండిరి. అప్పుడు యాదవ కుమారులు సాంబునకు స్త్రీవేషము వేసి యా మునులయొద్దకుఁ దీసికొని పోయి నవ్వుచు "ఈమె కేశిశువు జనించు" నని

యడిగిరి· తమ్ముఁబరిహాసము సేయుటకు యాదవ కుమారు లిట్లు చేసినారని యమ్మునులు గ్రహించి యయ్యాదవుల నవలోకించి “ఈమె గర్భమున నొక ముసలము పుట్టు” నని చెప్పి యరిగిరి· మునులరిగిన పిదప యాదవులు సాంబునకుఁ గట్టఁబెట్టిన వస్త్రము విప్పగనే యందుండి యొక రోకలిపడెను. యాదవ బాలురు దానిం జూచి మునులవాక్యములు సత్యమయ్యెనని తలఁచి భయంబందుచుఁ గృష్ణుని నన్నిధికి బోయి జరిగిన సంగతి నంతయు నెఱింగించిరి· కృష్ణుఁడా రోకలిని అరుగదీసి సముద్రమున గలిపిరండని వారికిఁ దెలిపెను. యాదవులట్లు చేసిరి· కాని యది సముద్ర

జలమున గలిసిపోవక సముద్ర తీరమున తుంగగా మొలచెను.

శ్రీకృష్ణుఁడు జన్మించిన యీయాదవ కులము శౌర్యమునకు నిలయమై యుండెను. సాధారణముగా యాదవుల నెవ్వరు ను జయింపఁ జాలరు. తమ్మెరును జయింప లేరను గర్వము వారికి బాగుగ నున్నది. ఇట్లుండ నొకనాఁడు యాదవ వీరుల కందఱకును సురాపానము సేయ వలయునని కోరిక జనించెను. వారందఱు నట్లు చేసి సముద్రతీరమునకుఁ బోయిరి. అక్కడ వీరు గ్రామదేవత పూజలు మొద లగునవి చేయుచుఁ గొన్ని దినము లుండిరి. ఈయున్న దినములలో వారొ

డలు తెలియకుండఁ ద్రావి, యనేక విధ ములయిన ప్రసంగములు సేయుచుండిరి. ఒకనాడు వారు పూర్తిగాఁ ద్రావి భారత యుద్ధ సంబంధ మయిన మాటలాడు కొనుచు, కలహము పెంచుకొని, వారిలో వారక్కడ నున్న తుంగచేఁ గొట్టుకొని యందఱును జచ్చిరి.

5 శంబరాసురుఁడు

(ద్వైకసంకల్పముతప్పదు)

పూర్వము మన్మథుఁడీశ్వరుని కోపముచే దగ్ధుఁడయ్యెను. ఆతఁడు మరలఁ దన శరీరమును బడయుటకు ఈశ్వరుని గూర్చి తపస్సుఁ జేసెను. దానంజేసి యతడు కృష్ణునకు రుక్మిణీదేవి యందు ప్రద్యుమ్నుఁడై పుట్టెను. ఒక దినమున నారద ముని శంబరుఁడను రాక్షసుని యొద్దకుఁ బోయి "రాక్షసరాజా! కృష్ణునకు ప్రద్యుమ్నుఁడను కొడుకు పుట్టినాడు. వాని వలన నీకు మరణమున్న" దని చెప్పి పోయెను. ఆమాటలకు శంబరుఁడు భయమంది, ప్రద్యుమ్నుని వలనఁ జావుతే

కుండు మార్గము చూడసాగెను. తుదకు అతడు కామరూపుడై రుక్మిణీదేవి మందిరముఁ జొచ్చి, పురుటింటనున్న ప్రద్యుమ్ను నెత్తుకొనిపోయి సముద్రమునఁ బడవేసి, ఇఁక వానివలన తనకు ప్రాణభయంబుండదని తలంచెను. అంతటితో నాతఁడాసంగతి మఱచిపోయెను. శంబరునిచేఁ బాఱవేయఁ బడిన శిశువును నొక పెద్దచేప మ్రింగెను. పల్లెవాండ్రు వలలు వేసి చేపలను బట్టుచుండఁగా, నాశిశువును మ్రింగిన చేప వారివలలోఁ బడెను. అది సామాన్యమైన మత్స్యముగాకపోవుటచేఁ జాలరులు దానిని శంబరునకు గానుకగా నర్పించిరి. శంబరుఁడాచేపను వంట వారి

యొద్దకుఁబంపెను. వంటవారాచేపకడుపు
కోయగానందున్న శిశువు గనఁబడెను.
వెంటనే వారావృత్తాంతమును శంబరా
సురున కెఱింగించిరి. ఆనాడు తాను సాగ
రమునఁ బడవేసిన ప్రద్యుమ్నుఁడే యీతఁ
డని యతఁడూహింప లేదు. ఆసంగతి
యాతనికి జ్ఞాపకమే లేదు. అప్పుడచ్చటికి
శంబరుని భార్య చెలికత్తెయగు మాయా
వతి యనునది వచ్చి శంబరునిఁ గాంచి
"మహారాజా! నేను సంతానము లేనిదా
నను. దయచేసి నాకీపిల్లవాని నొసంగినఁ
బెంచుకొందు" నని వేడెను. శంబరుఁడా
పిల్లవానిని మాయావతి కిచ్చెను.

యాతనికి మహామాయావిద్య నుపదేశిం చెను. అంతటఁ బ్రద్యుమ్నుఁడు ధనుర్బాణములను ఖడ్గమును ధరించి శంబరుని యుద్ధము నకుఁ బిలిచెను. ఇరువురకును గొప్పయుద్ధమయ్యెను. తుదకుఁ బ్రద్యుమ్నుడు శంబరుని జంపి రతీదేవితో ద్వారకానగరమునకుఁ బోయి తల్లిదండ్రుల కానందము గలుగఁ జేసెను.

6 శిశుపాలుఁడు

బలవంతునితో విరోధముకూడదు.

శిశుపాలుఁ డనువాఁడు చేది దేశమునకు రాజు. ఈతఁడు ద్వారకాపురాధీశ్వరుఁడైన కృష్ణునకు మేనత్తకొడుకు. ఈతఁడు చిన్నతనము నుండియుఁ గృష్ణుని ద్వేషించుచుండెను. ఆతఁ డనేకమైన యెగ్గులుచేసెను. కృష్ణుని తండ్రియైన వసుదేవుఁడు యాగము సేయుచుండఁగా నీశిశుపాలుడు హయమును దొంగిలించి భంగము గలిగించెను. కృష్ణుని బంధువులగు భోజరాజులు స్త్రీలతో రైవతక పర్వతమున నిద్రించుచుండఁగా దాని కగ్నిఁబెట్టెను. శిశుపాలుఁ డిట్టి క్రూరకృత్యములు సేయుచున్నను

గృష్ణుఁడు శాంతము వహించి యుండెను. ఇందులకుఁ గారణమేమనిన శిశుపాలుని చిన్నతనమునందు నూరుతప్పుల వఱకు నతనిని మన్నించెదనని యాతని తల్లికి కృష్ణుడు వరమిచ్చి యుండెను. కృష్ణుఁడు గొప్ప మహిమగలవాడని శిశుపాలునకు దెలియును. తెలిసియుండియు నామహాత్ముని సాధించుటకే యోచించు చుండెను. ఎప్పటికైన నాతఁడు తన బుద్ధిని మరల్చు కొను నేమో యని కృష్ణుఁడు చూచు చుండెను. కాని యట్టిది సంభవింపలేదు.

ఇట్లుండ ధర్మరాజు రాజసూయ యాగము సేయఁదలఁచి యమ్మహాత్మ

వము్ఁ జూచుటకు రాజుల నందఱను బిలి
చెను. అందఱును వచ్చిరి. యాగము
పూర్తియగు దినమున ధర్మరాజు సభ్యులను
జూచి "ఇందు అగ్రపూజ కెవ్వరర్హులని"
ప్రశ్నించెను. శ్రీకృష్ణునిఁ బూజింపవల
సినదని భీష్ముఁడు ధర్మజునకుఁ దెలిపెను.
భీష్ముని మాటలకు సభయందున్న పెద్ద
లును, మునులును సమ్మతించిరి. అంతట
ధర్మరాజు కృష్ణుని పాదములను గంగాజల
ముతోఁగడిగి యా యుదకమును దన
నెత్తిపైఁ జల్లుకొని మంచి విలువగల వస్త్ర
ములను ప్రశస్తములయిన రత్నభూష
ణములను ఇచ్చి పూజించెను. దీనికి సభలో
నున్న శిశుపాలుఁ డోర్వఁజాలక సభికుల

గాంచి యిట్లనెను "వృద్ధుఁడయిన భీష్ముని మాటలువిని ధర్మరాజు అవివేకియై కృష్ణుని బూజించినాఁడు సకల ధర్మములు తెలిసిన జ్ఞానవంతులు ఎక్కువ సంపదగలరాజులు మునులునుండ ఈవాసుదేవుఁడే పూజార్హుడనితోచెను? కృష్ణుడెందులో గొప్పవాడని పూజించెను? ఈకృష్ణునకుఁ గులగోత్రములులేవు తలిదండ్రు లెవ్వరో తెలియదు పెక్కు రూపములతో నుండును వావి వరుసలులేవు పూర్వము యయాతి శాపము ననుసరించి యదుకులము వారికి రాజ్యమున కర్హతలేదు ఈతఁడు జారుఁడు చోరుఁడు" అని పరి పరి విధముల గృష్ణుని దూషించెను

శిశుపాలుని మాటలకుఁ బాండవులు కోపమునంది కృష్ణుని వంకఁ జూచు చుండిరి. శిశుపాలుఁడు కృష్ణుని దూషించుటయేగాక, యొరనుండి కత్తి దూసి యాతని పైకిఁ బోయెను. అప్పుడు కృష్ణుఁడు సభ్యులను జూచి ఈశిశుపాలుఁడు నన్ను దూషించుచున్న విధ మంతయు మీరు చూచుచుంటిరి కదా! ఈనీచాత్ముఁడు చిన్నతనము నుండియు నాకెగ్గుసేయుచునే యున్నాఁడు. వీని తల్లికి నేనిచ్చిన వరము ననుసరించి యింత వఱకోర్చి యుంటిని. వీనికి వినాశకాలము సమీపించుట చేతనే నేడీ సభలో నన్ను

దూషించినాఁడు. ఇఁక వీనిని సైరింప రాదు" అని పలికి తన చక్రముచే శిశుపాలుని శిరము ఖండించెను.

కావున ఎప్పుడును బలిమిగలవారితోఁ బగఁ గొనరాదు.

7 ఉత్తరుఁడు

డంబము పనికిరాదు-

మత్స్యదేశమును బరిపాలించు విర టుఁడను రాజునకు ఉత్తరుఁడు అను నొక కొడుకుండెను. ఈతఁడు బాలుడైనను ప్రగల్భములు పలుకుటలో మిగుల గొప్ప వాఁడు. తనకు శక్యముగాని కార్యము లోకములో లేదని చెప్పుచుండును. ఎట్టి పరాక్రమ వంతునినైనను యుద్ధములో గెల్తునని పలుకుచుండును. ఇట్లుండ నొక సమయమునఁ గౌరవులువచ్చి విరటుని గోవులను బట్టుకొనిరి. దీనినే ఉత్తర గోగ్ర హణమందురు. అంతట గోపాలకులు వచ్చి యీసంగతిని ఉత్తరునకుఁ దెల్పిరి. విరటు

డదివటుకే కౌరవులతో యుద్ధ మొనర్ప దక్షిణపు దిక్కున కరిగెను. అప్పుడుత్త రుడు గోపాలకులను అచ్చట నున్న వారిని జూచి "కౌరవులకు మన పరాక్ర మము తెలియదు. అందుచేతనే వారు మన గోవులను బట్టుకొనిరి. ఇప్పుడు నేను పోయి వారితో యుద్ధముచేసి మన గోవు లను మరల్చుకొని వచ్చెదను. నాబల శౌర్యములు చూచి వారు నన్ను అర్జునుఁ డనుకొనునట్లు పోరాడెద" నని పలికి తన తండ్రి కొలువులో పేడివేషమున బృహ న్నలయను పేరుతో నున్న యర్జునుని సారథిగాఁ జేసికొని కౌరవుల మీదికిఁ బోయెను.

ఇంటియొద్దఁ బలికిన ప్రగల్భవాక్యములన్నియు మఱచిపోయి, యా యుత్తరుఁడు కౌరవ సైన్యములను జూడఁగనే భయమంది, రథము దిగి పాఱిపోవసాగెను. బృహన్నల వానిని రథముపైఁ గూర్చుండుమని బలవంత పెట్టెను. "ప్రాణములున్న బలుసాకయినఁ దినవచ్చును. నాకు యుద్ధమక్కఱలేదు. నేను కౌరవుల జయింపఁజాలను. కరుణించి నన్నింటికిఁ దీసికొని పొమ్ము. రథము మరలింపుము" అని వడకుచు నుత్తరుఁడు బదులుచెప్పెను. అంతట బృహన్నల వాని మాటలకు నవ్వి, తానురథమెక్కి యాతనిని సారథిగాఁజేసి కొని, కౌరవులతోఁ బోరి గెలిచి, గోవులను మరలించుకొని వచ్చెను.

3 దుర్యోధనుఁడు

ఎవ్వరిని అవమానింపరాదు.

పాండురాజు సంతతిని పాండవులనియు, ధృతరాష్ట్రుని సంతతిని గౌరవులనియుఁ బిలుతురు. కౌరవులలోఁ బెద్దవాడు దుర్యోధనుఁడు. దుర్యోధనుఁడు పాండవులను మాయజూదమున నోడించి, సర్వసంపదలు హరించి యడవులకుఁ బంపెను. అడవులకుఁబోయిన పాండవులు ద్వైతవనంబున నివసించుచుండిరి. అరణ్యములోనున్న యాపాండవులకు దుర్యోధనుఁడు తన వైభవము జూపి, యవమానము సేయవలయు నని తలఁచి, యొకనాడు తమ్ములతోడను, ఆలుబిడ్డల

తోడను, మిత్రులతోడను, బోయి ద్వైత వనమునకు సమీపమున విడిసియుండెను. అప్పు డచ్చటికి గంధర్వనాయకుఁడైన చిత్రసేనుఁడువచ్చి యాతనింజూచి, యా ప్రదేశము తాను విహరించు స్థలము గాన నచ్చట నుండవలదని చెప్పెను. ఆతని మాటలు దుర్యోధనుఁడు పెడచెవిం బెట్టుటయేగాక ఆతనినే నిందించెను. గంధర్వ రాజునకుఁ గోపము వచ్చెను. అంతట దుర్యోధనుని వెంట వచ్చిన వీరులను బాఱదోలి, చిత్రసేనుఁడు దుర్యోదనుని బంధించికొని పోవుచుండెను

అప్పుడు దుర్యోధనుని సేవకులు పరుగెత్తుకొనిపోయి ధర్మరాజును గాంచి

యావృత్తాంత మెఱింగించి, దుర్యోధనుని రక్షింపవలసినదని కోరిరి. ఆపలుకులు విని భీముఁడు ధర్మరాజునుజూచి "అన్నయ్యా! మనము చేయఁదలఁచిన పని గంధర్వులే చేసిరి. మనల నవమానింపఁదలంచి వచ్చి నందుల కాతఁడు తగిన ఫలమనుభవించి నాఁడు. వానికట్టి శిక్షజరుగవలసినదే" యని పలికెను నకుల సహదేవులుగూడ నట్లే పలికిరి. ధర్మజుఁడు వారి పలుకుల వారించి యర్జునునితో నిట్లు పలికెను. "తమ్ముఁడా! దుర్యోధనుఁడు నిజముగా దుర్మార్గుఁడే బాల్యమునుండి యాతఁడు మనకు పెక్కుకష్టములఁ గల్పించినాఁడు. అందు కాతనిని మనమేశిక్షింపవలయును.

కాని యాతని పైకి, నితరులెత్తి వచ్చి నప్పుడు రక్షించితిమేని మన ధర్మబుద్ధి వెల్లడియగును. కావున నీవు నామాట కెదురాడక, తక్షణమే యాతనిని గంధర్వుల బారినుండి రక్షింపుము."

ధర్మజుని యాజ్ఞననుసరించి యర్జునుఁడరిగి, దుర్యోధనుని బంధించికొని పోవుచున్న గంధర్వుని నిలువరించి, యతనితోఁ బోరి, దుర్యోధనుని విడిపించుకొని ధర్మరాజు కడకుఁ దోడ్కొనివచ్చెను. పాండవుల నవమానింపఁదలఁచి వచ్చి తుదకు దానే యొరులచే నవమానింపఁ బడినందులకు దుర్యోధనుఁడు సిగ్గుపడి తన వారితో నిజపురమునకుఁ బోయెను.

9 మాండవ్యుఁడు

జీవహింస సేయరాదు.

పూర్వము మాండవ్యుఁడను నొక మునీశ్వరుఁడుండెను. ఈతఁడు బాల్యమున తూనీగలను బట్టుకొని, వాని తోకలకు ముండ్లు గ్రుచ్చి యాడుకొనుచు నవి బాధకోర్వఁజాలక యటు నిటు గొట్టుకొనుచుండుటఁ జూచి నవ్వుచుండెడివాఁడు. పెద్దవాఁడయిన తరువాత తపోవృత్తిం బ్రవేశించి యొక యాశ్రమము గల్పించుకొని యందుండెను. ఆతని యాశ్రమమునకు దగ్గఱగా నొక పురముండెను. ఆనగరములో నొక వైశ్యుని గృహమునఁ గొందఱు చోరులు పడి,

యనేక సువర్ణ భూషణములను దొంగిలించి
కొనిపోవుచుండిరి. ఇంతలో నింటివారులేచి
కేకలువేయఁగా రాజభటులువచ్చి దొంగ
లను బట్టుకొనుటకు బరువెత్తిరి. ముందు
దొంగలు, వెనుక భటులు. ముందు పరు
గెత్తుకొని పోవుచున్న దొంగలు మాండ
వ్యుని యాశ్రమమును బ్రవేశించి యొక
మూల దాగియుండిరి. వారుతెచ్చిన నగలు
కొన్ని యాశ్రమమున జారిపడెను. దొంగ
లను దఱుముచు వచ్చిన భటులాశ్రమ
మునఁ బ్రవేశించి మాండవ్యునిజూచి "ఇటు
దొంగలు వచ్చిరా" యనియడిగిరి. ఆతఁడు
కన్నులు మూసికొని తపస్సుఁ జేసికొను
చుండుటచేత నేమియు బదులు చెప్ప

లేదు· అంతట భటులాశ్రమమున నాలుగు మూలలు గలయఁజూడ దొంగలు చిక్కిరి· మాండవ్యుఁడుగూడ వారిలోనివాఁడే యని తలంచి బంధించికొని పోయిరి· రాజు వారి నందఱిని గొఱతవేయు నట్లాజ్ఞాపించెను· మాండవ్యుఁడు కొఱతయందుఁ జిక్కి బాధ పడుచుండెను·

ఇట్లు కొన్ని దినములు గడచిన పిమ్మట నామార్గమునఁ గొందఱు మునీంద్రులు పోవుచుండిరి· మాండవ్యుఁడు వారితో మాటలాడెను· అప్పుడు రాజభటులది చూచి యాతఁడొక మునియని తలంచి కడు రయమునఁ బోయి రాజునకుఁ దెలిపిరి· వెంటనే రాజు మాండవ్యుని

గొఱతనుండి తీసివేయించి భటులు తెలి యక నేరము చేసిరి కావున క్షమింప వల సినదని ప్రార్థించెను. తరువాత నొకప్పుడు మాండవ్యుఁడు యమలోకమునకుఁ బోయి యముని\ఁ జూచి "తపోవృత్తినున్న నన్ను గొఱతశిక్ష ననుభవింపఁ జేసితివికదా" యని పలికెను. "బాల్యమున నీవు తూనీగల బాధించి యాటలాడుకొనిన కారణమున నీకట్టి శిక్షకలిగె"నని యముఁడు బదులు చెప్పెను.

10 కర్ణుఁడు

రాజభక్తిని విడువరాదు.

కుంతీదేవికి సూర్యుని వరమునఁ గర్ణుఁడు పెండ్లి గాకపూర్వమే పుట్టెను. కుంతీదేవి యాతనింగని యెవ్వరైనఁ జూచిన నిందవచ్చునని యొక పెట్టెలోఁ బెట్టి నదిలో విడిచెను. ఆపెట్టె చిత్రరథుఁ డను సూతునకు దొఱికెను. ఆతఁడా పెట్టెఁ దెఱచి చూచి యందున్న బాలుని దీసికొని పోయి తన భార్యయగు రాధకిచ్చి పెంచు మనెను. రాధ పెంచుటచేత నాతనికి రాధేయుఁడను పేరుగూడ గలిగెను,

ఈకర్ణుఁడు పరశురాముని యొద్ద సమస్త శస్త్రాస్త్రవిద్యల నభ్యసించి గొప్ప

దిగాఁ గౌరవులను జేరెను. ఈతఁడు దుర్యోధనునకుఁ బ్రాణసఖుఁడై యుండెను. మిత్రునిపైఁ బ్రేమఁ జూపించుటకు దుర్యోధనుఁడాతనిని అంగదేశమునకు రాజుగా జేసెను. తరువాత కొన్నాళ్లకు రాజ్యభాగమును గూర్చి కౌరవులకును బాండవులకును యుద్ధము గలిగెను. యుద్ధమునకు ముందుగా కౌరవ పాండవులకు సంధి యొనర్పఁ గృష్ణుడు పాండవదూతయై హస్తినాపురమునకు వచ్చెను. ఆతఁడు చెప్పవలసిన మాటలన్నియుఁ గౌరవులకుఁ జెప్పెను. సంధి పొసఁగలేదు. అప్పుడు కృష్ణుఁడు కర్ణుని రహస్యముగాఁ బిలిచి యాతని జన్మక్రమ మంతయుఁ దెల్పి పాఁడ

వులతోఁ గలియుమని చెప్పెను పాండవుల గలిసినచో ద్రౌపది కాఱవ భర్తఁగా జేయుదుననియుఁ జక్రవర్తిగాఁ జేయుదుననియుఁ జెప్పెను. ఎంతచెప్పినను గర్ణుఁడు వినలేదు. అతఁడు కృష్ణునిజూచి "నా ప్రాణము లున్నంత వఱకు దుర్యోధనుని కొఱకుఁ బాండవులతోఁ బోరుదును. నిలుకడలేని సంపదల కాసపడి నేను దుర్యోధనుని విడువను. అవసర మయ్యెనేని నే నాతనికొఱకు నాప్రాణముల నయిన నిచ్చెద" నని గట్టిగాఁ బలికెను. కర్ణుని రాజభక్తికిఁ గృష్ణుడేమియుఁ జెప్ప లేక పోయెను.

***

11 చిత్రకేతుఁడు.

దేవుని నిందింపరాదు.

పూర్వము చిత్రకేతుఁడను రాజు శూర సేన దేశమును పాలించుచుండెను. అతఁడు మిక్కిలి ధర్మాత్ముఁడు. అసత్యము పలుకని వాఁడు సందలకుఁ గాని, భోగములకుఁ గాని, ఆతనికి ఏవిధమయిన కొఱత యులేదు. కాని సంతానము మాత్రము లేదు. అందుకై ఆతఁడెప్పుడును చింత పడుచుండును. ఇట్లుండ ఒకనాడు ఆతని యింటికి అంగిరసుడను ముని వచ్చెను ఈతనివిచారమును ఆమునీంద్రుడు గ్రహించి కరుణ గలవాడై. ఆరాజునకు ఒక ఫలము

నిచ్చి దానిని అతని పెద్దభార్యకు ఇయ్య వలసినదని చెప్పి పోయెను.

చిత్రకేతుడు ఆఫలమును తన పెద్ద భార్యకు ఇచ్చెను. ఆమె యాఫలమును దిని గర్భమును దరించి కొన్నాళ్లకు ఒక కుమారునిఁ గనెను. ఆమెకుఁ గొడుకు పుట్టినప్పటినుండి చిత్రకేతుఁ డెప్పుడును ఆమె గృహమును విడువక ఆమె యందే యెక్కుడుప్రేమ గలవాఁడై యుండెను. అందుచేతఁ దక్కిన భార్యలు పెద్ద భార్య యందు అసూయ వహించి సమయము చూచి, ఆమె కుమారునకు విషము పెట్టిరి. అందువలన ఆకుమారుడు చనిపోయెను. కుమారుని కొఱకు తల్లిదండ్రులు మిక్కిలి

దుఃఖించు చుండిరి· ఆసమయమున అక్క డికి అంగీరసుడు వచ్చి చిత్రకేతునకు వైరాగ్యమును బోధించి అతని దుఃఖమును బాపెను· చిత్రకేతుఁడును విరాగియై సంసారమును విడిచి తపోవనంబున కరిగెను· ఆతని తపంబునకు మెచ్చి, శ్రీహరి ఆతనీ కొక దివ్యవిమానము నిచ్చెను·

చిత్రకేతుఁడా విమానము నెక్కి యిష్టము వచ్చినట్లు మూడులోకముల యందు సంచరించు చుండెను· ఒకనాడతడు కైలాసమునకుఁ బోయెను· అప్పుడక్కడ శంకరుఁడు పార్వతిని తన తొడపైఁ గూర్చుండఁ బెట్టుకొని కొలువు దీర్చియుండెను· ఆకొలువునందు మహా

మునులు గూడ నుండిరి. శంకరుఁ డట్లు భార్యఁగూడి యున్నందుకు చిత్రకేతుఁడు పక్కున నవ్వెను. మఱియు నది తగని పని యని శంకరుని దూషించెను. అందుకు శంకరుఁ డేమియు ననలేదు. కాని పార్వతికి మాత్రము పట్టరాని కోపము వచ్చెను. అప్పు డామె చిత్రకేతునిఁ జూచి "మూర్ఖుఁడా! పరమేశ్వరుని నిందించితివి కావున రాక్షసుండవై పుట్టు" మని శాపం బిచ్చెను. చిత్రకేతుం డంత తానుచేసిన దోషమును మన్నింప వలసినదని పార్వతిని వేడికొనెను. ఆ దేవియు నాతనియెడ జాలి గొని త్వరలో శాపవిముక్తి యగునట్లు అనుగ్రహించెను. ఈ చిత్రకేతుఁ డే

పార్వతిదేవి శాపమువలన వృత్రాసురుఁడై పుట్టి, ఇంద్రునిచేఁ గూలి శాప విముక్తి నొందెను. కావున నెంత వారికిని దైవనింద పనికిరాదు.

